

Casus: Bevolkingsonderzoek

Een 31-jarige vrouw komt bij de huisarts voor het bespreken van de uitslag van het bevolkingsonderzoek.

Wat weten jullie van het bevolkingsonderzoek? Bv aan welke voorwaarden een bevolkingsonderzoek moeten voldoen?

Een bevolkingsonderzoek is het onderzoeken van een in principe gezonde populatie om asymptomatische gevallen van een ziekte of aandoening op het spoor te komen, in de veronderstelling dat deze aandoening in een vroeg stadium misschien beter te behandelen is. Een bevolkingsonderzoek naar ziekten in een vroeg stadium valt onder de secundaire preventie van ziekten.

Om voor screening in aanmerking te komen moet een aandoening aan een aantal voorwaarden voldoen:

1. Er moet een test bestaan met een hoge specificiteit en sensitiviteit, zodat het percentage fout-positieven laag is, evenals het percentage fout-negatieven.
2. De aandoening in kwestie moet een asymptomatisch voorstadium hebben.
3. De aandoening moet bij behandeling in een vroeg stadium een duidelijke betere prognose hebben dan bij latere ontdekking.
4. De test mag zelf niet tot merkbare ziekte of bijwerkingen aanleiding geven
5. Het onderzoek moet betaalbaar zijn (er moeten in relatie tot de kosten van het onderzoek voldoende vaak gevallen worden gevonden om het de moeite waard te maken).

Om welk bevolkingsonderzoek gaat het waarschijnlijk bij deze vrouw?

Het gaat om het bevolkingsonderzoek naar baarmoederhalskanker. Deze vindt plaats tussen het 30^e en 60^e levensjaar om de 5 jaar. Op basis van haar leeftijd zal het dus hierom gaan.

Welke soorten bevolkingsonderzoeken kennen jullie nog meer?

Bevolkingsonderzoeken maken het mogelijk om ziektes in een vroeg stadium te ontdekken, waardoor vroeg met een behandeling kan worden gestart. Er zijn in Nederland bevolkingsonderzoeken voor drie vormen van kanker: borstkanker, baarmoederhalskanker en darmkanker.

- Borstkanker: vrouwen tussen de 50 en 75 jaar worden elke 2 jaar opgeroepen.
- Darmkanker: mannen en vrouwen tussen de 55 en 75 jaar worden elke twee jaar uitgenodigd.
- En dus baarmoederhalskanker: vrouwen tussen de 30 en 60 jaar worden elke 5 jaar opgeroepen

Eventuele extra vraag ter discussie: *Wat vinden jullie van het concept bevolkingsonderzoek? Zou het een verplichting moeten zijn/worden?*

Bevolkingsonderzoek is een vorm van een preventie binnen de geneeskunde. Voorkomen is immers beter dan genezen. De toekomstige arts wordt dan ook opgeleid om hier meer aandacht voor te hebben.

Er bestaan verschillende vormen van preventie, welke vormen van preventie kennen jullie?

- Primaire preventie heeft als doel gezondheidsproblemen bij mensen te voorkomen en zo ervoor te zorgen dat gezondheidsproblemen minder vaak voorkomen.
- Secundaire preventie heeft als doel gezondheidsproblemen bij zorgvragers op te sporen en vroegtijdig te behandelen. Secundaire preventie is ook het opsporen van risicovol gedrag en het opsporen van gezondheidsproblemen in een beginstadium. Het vervroegen van de diagnosestelling kan door screening en case finding.
- Tertiaire preventie gaat over de zorgverlening aan en de behandeling van zorgvragers, bij een reeds bestaand gezondheidsprobleem. Tertiaire preventie is specifiek bedoeld om zorgvragers zo zorgonafhankelijk mogelijk te laten leven.

Tot welke vorm van preventie behoort het besproken bevolkingsonderzoek?

Deze behoort tot de secundaire preventie.